

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1008/2021
23.11.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић чланова већа, у парници тужиоца ТУП „Авала“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Јован М. Митић, адвокат из ..., против тужене Републике Либије, Амбасаде Либије у Београду, чији је пуномоћник Зорица Срећковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против решења Апелационог суда у Београду Гж 4870/20 од 24.09.2020. године, у седници одржаној 23.11.2022. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужиоца изјављена против решења Апелационог суда у Београду Гж 4870/20 од 24.09.2020. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Решењем Вишег суда у Београду П 12061/18 од 27.05.2020. године, тај суд се огласио нененадлежним за поступање по тужби тужиоца ТУП „Авала“ ДОО Београд против тужене Републике Либије, Амбасаде Либије у Београду, укинуо све спроведене радње у поступку и одбацио тужбу.

Решењем Апелационог суда у Београду Гж 4870/20 од 24.09.2020. године, ставом првим изреке, жалба је одбијена, као неоснована и потврђено првостепено решење. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажног решења донетог у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Тужена је дала одговор на ревизију.

Испитујући правилност побијаног решења на основу члана 408. у вези члана 420. став 1. и 6. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, ... 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према стању списка и утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у пословном односу са Здравственом установом „Острог“ Специјалном болницом за срце и крвне судове Београд, по основу уговора о коришћењу угоститељских услуга закљученог 16.08.2013. године. С обзиром да Здравствена установа није извршила своје обавезе, тужилац је против исте Привредном суду у Београду поднео предлог за извршење, који суд је донео решење о извршењу 31.10.2013. године и одредио извршење на основу веродостојне исправе. На предлог тужиоца Привредни суд у Београду је закључком од 26.05.2015. године одредио спровођење извршења одређеног решењем о извршењу од 31.10.2013. године ради наплате новчаног потраживања у висини од 6.148.436,33 динара и забранио туженој, као дужнику извршног дужника да потраживање измири извршном дужнику, а извршном дужнику да потраживање наплати или њиме располаже у корист трећих лица или свог дужника. Исти суд је закључком од 27.10.2015. године пренео потраживање извршног дужника према туженој у корист тужиоца, ради наплате потраживања тужиоца. Тужилац је обавестио тужену о извршеном преносу и позвао је да изврши плаћање. С обзиром да тужена није одговорила на његов позив, тужилац је поднео ову тужбу тражећи да се обавезе тужена да му исплати износ од 6.148.436,33 динара са каматом. Тужбу је поднео Вишем суду у Београду, сматрајући да је исти надлежан, јер је уговором о пружању медицинских услуга закљученим између Здравствене установе „Острог“ Специјалне болнице за срце и крвне судове Београд и тужене, чланом 18. уговорена надлежност суда у Београду и примена позитивног законодавства Републике Србије. Тужена је поднеском од 01.11.2016. године обавестила суд да се позива на јурисдикциони имунитет стране државе пред судом државе пријема и да не пристаје да суди суд Републике Србије.

Уговором о пружању медицинских услуга закљученог 04.02.2013. године између тужене и Здравствене установе „Острог“ Специјалне болнице за болести срца и крвних судова Београд, чланом 18. уговорено је да у случају да се између уговорних страна појаве било какви проблеми у тумачењу и реализацији уговора покушаће се споразумно решење, а уколико се у том не успе уговара са надлежност суда у Београду и примена позитивног законодавства Републике Србије.

По оцени Врховног касационог суда, правилно се првостепени суд огласио нененадлежним за поступање у овој правној ствари, укинуо све спроведене радње у поступку и одбацио тужбу, а другостепени суд правилно потврдио ово решење, правилном применом члана 16. став 3. ЗПП.

Чланом 49. став 2. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља („Службени лист СФРЈ“, бр. 43/82 И 72/82 – ИСПР, „Службени лист СРЈ“, бр. 46/96 и „Службени гласник РС“, бр. 46/2006 – др. закон), прописано је да се странке могу споразумети о надлежности суда Савезне Републике Југославије ако је бар једна странка југословенски држављанин или правно лице са седиштем у Савезној Републици Југославији.

Према цитираној одредби закона странке се могу споразумети о надлежности домаћег суда под одређеним условима, који споразум је процесне природе, а право меродавно за оцену његовог дејства је право државе суда у вези чије су се надлежности

странке споразумеле. Према члану 65. ЗПП, споразум о уговарању месне надлежности неког суда који по редовном току ствари не би био надлежан за суђење, има правно дејство само ако је састављен у писаном облику и ако се односи на одређени спор или више спорова који проистичу из одређеног правног односа и исти мора бити приложен уз тужбу, односно уз приговор ненадлежности. Уговором о пружању медицинских услуга који је закључен између тужене и Здравствене установе „Острог“ Специјалне болнице за болести срца и крвних судова Београд, чланом 18. уговорена је надлежност суда у Београду и примена позитивног законодавства Републике Србије, у случају да се између уговорних страна појаве проблеми у реализацији уговора. Из наведеног следи да споразум о надлежности суда у Београду закључен између тужене и Здравствене установе „Острог“ Специјалне болнице за болести срца и крвних судова Београд у случају спора има правно дејство само између уговорних страна (*inter partes*), а и не према тужиоцу, коме је у извршном поступку пренето потраживање једне уговорне стране - Здравствене установе „Острог“ Специјалне болнице за болести срца и крвних судова Београд, с обзиром да се надлежност суда у Београду односи на одређени спор у случају да се између уговорних страна појаве проблеми у реализацији тог уговора, са којих разлога се тужилац не може позивати на тај споразум, односно да је надлежан да у овом спору суди суд у Београду.

Чланом 25. став 1. ЗПП, прописано је да у погледу надлежности домаћих судова за суђење странцима који уживају имунитет у Републици Србији и за суђење страним државама и међународним организацијама јавноправног карактера важе правила међународног права. Чланом 26. ставом 1. ЗПП, прописано је да је домаћи суд надлежан за суђење, ако је његова надлежност за спор са међународним елементом изричито предвиђена законом или међународним уговором, а ставом 2. да ако у закону или међународном уговору нема изричите одредбе о надлежности домаћег суда за одређену врсту спорова, домаћи суд је надлежан за суђење у тој врсти спорова и ако његова надлежност произлази из одредаба закона о месној надлежности домаћег суда. Приликом оцене испуњености процесних услова за поступање по тужби, односно приликом оцене постојања међународне надлежности суда Републике Србије, пре примене члана 26. ЗПП, уколико се постави питање имунитета туженог, треба применити члан 25. ЗПП. Под правилима међународног права подразумевају се одредбе међународних уговора, међународни обичаји и опште прихваћена начела међународног права, а Република Србија није ратификовала ниједан међународни уговор којим се регулише питање судског имунитета страних држава. У овој врсти спора није законом или међународним уговором изричито предвиђена надлежност домаћег суда.

Чланом 50. Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља прописано је да кад надлежност суда Савезне Републике Југославије зависи од пристанка туженог да суди суд Савезне Републике Југославије, сматра се да је тужени дао пристанак подношењем одговора на тужбу, односно приговора на платни налог, није оспорио надлежност, или се упустио у расправљање.

Тужена није дала пристанак да суди домаћи суд, већ се позвала на имунитет, па како из тога следи да тужена није дала пристанак, нити се упустила у спор онако како је то прописано чланом 50. Закона о решавању сукоба закона са прописима других

земаља (подношењем одговора на тужбу, приговора на платни налог, није оспорила надлежност или се упустила у расправљање), то за решавање спора није надлежан домаћи суд, како су то правилно закључили нижестепени судови. С обзиром да за решавање спора није надлежан домаћи суд, то се првостепени суд правилном применом члана 16. став 3. ЗПП, по службеној дужности огласио ненадлежним, укинуо спроведене радње и одбацио тужбу.

Стога су неосновани наводи ревизије.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. у вези члана 420. став 6. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

С обзиром на то да трошкови одговора на ревизију нису били неопходни ради вођења парнице, сходно члану 154. став 1. ЗПП, то је одлучено као у ставу другом изреке применом члана 165. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић